

Intervju s prof. dr. sc. Željkom Tanjićem,
rektorom Hrvatskoga katoličkog
sveučilišta

Vjeroučitelji, živite i radite jedan od najljepših i najtežih, najodgovornijih poziva...

Razgovarala: prof. dr. sc. Blaženka s. Valentina Mandarić

Iza nas su godišnji odmori i polako se ponovno uključujemo u redovite aktivnosti. Započela je nova školska godina, a i fakulteti polako privode kraju jednu i pripremaju se za novu akademsku godinu. Sveučilišta, među njima i katolička, nisu izolirani otoci, nego su duboko uronjeni u društvenu stvarnost, u kojoj su pozvani promicati autentičan i cjelovit rast i razvoj pojedinaca i cjelokupne društvene zajednica. Akademski studiji su poput živog organizma u trajnim promjenama i traganjima za novim načinima i metodama koje će polučiti adekvatan odgovor, ne samo na »promjenu epohe«, o kojoj papa Franjo često govori, već postati korektiv u shvaćanju i definiranju napretka, tehnologije, čovjeka, ekologije, antropologije.

O mogućim odgovorima na izazove koji pogađaju suvremeni svijet, društvo, Crkvu i akademsku zajednicu, osobito o izazovima koji su pred Hrvatskim katoličkim sveučilištem, razgovarali smo s prof. dr. sc. Željkom Tanjićem.

1. Profesore Tanjiću, na početku intervjua koristim priliku da Vam čestitam na još jednom izboru, sada već trećem, za rektora Hrvatskoga katoličkog sveučilišta. Iza Vas je bogato iskustvo, brojni uspješni projekti u strukturiranju i razvoju ove važne znanstvene institucije koja je sve respektabilnija, kako u crkvenom tako i u društvenom kontekstu. Koje biste posebnosti istaknuli kao važan iskorak u dosadašnjem razvoju HKS-a? Koje su najvažnije zadaće koje Vas očekuju u novom mandatu?

Hvala Vam lijepa na čestitkama! Molim Vas da moju službu i cijelo naše sveučilište pratite i podupirete prije svega svojim molitvama. To je ono što nam je najdragocjenije i najpotrebnije. Puno je prijelomnih točaka u razvoju Hrvatskoga katoličkog sveučilišta od njegovoga osnivanja i teško je izdvojiti neke od njih. U ovom trenutku Sveučilište ima jedan fakultet i pet odjela na kojem se izvodi 18 studijskih programa na prijediplomskoj i diplomskoj razini, izvodi dva doktorska studija i ima dopusnicu za jedan specijalistički studij iz biomedicine. Svi su studijski program i prošli inicijalnu akreditaciju koju provodi Agencija za znanost i visoko obrazovanje, a Sveučilište je već uspješno prošlo i dva kruga među-

narodnoga reakreditacijskog procesa. Još su dva studijska programa u akreditacijskom postupku, jedan je u pripremi, pa se nadamo da bismo od akademske godine 2025./2026 mogli započeti s najmanje dva nova studija. Tu su i programi cjeloživotnog obrazovanja i mnoge druge znanstvene, nastavne i stručne aktivnosti.

U srcu našeg poslanja su naši studenti, kojih imamo oko 1400. Suočeni s demografskim promjenama u našoj Domovini mislimo da je popunjenost kvota na cjelokupnoj razini od oko 80 % dobra, sve čineći da bude još bolja. Za to je presudna kvaliteta studija, odnosi na sveučilištu, katolički identitet i, naravno, što nije nimalo nebitno, kvaliteta prostora, opreme i uvjeti studiranja.

Ovdje se kriju i moje zadaće u novom mandatu za koji sam zahvalan cijeloj sveučilišnoj zajednici, posebno Senatu, svojim suradnicima i prije svega povjerenju Velikoga kancelara mons. Dražena Kutleše, zagrebačkog nadbiskupa. U tijeku je i veoma zahtjevna poslijepotresna obnova zgrada Sveučilišta za koju se nadamo da će biti dovršena do listopada 2025. Tu je i obnovljena Sveučilišna knjižnica, a nadamo se i skorom otvaranju studentskog restorana.

2. Hrvatsko katoličko sveučilište dio je hrvatske sveučilišne zajednice, koje ipak ima svoje specifično mjesto u Crkvi i u hrvatskom društvu. Koje biste posebnosti izdvojili kao važan doprinos HKS-a za razvoj hrvatskoga društva?

Hrvatsko katoličko sveučilište dio je mreže hrvatskih visokih učilišta i s njima ima puno toga zajedničkoga, ali je u mnogočemu i specifično. Premda u svom poslanju održava poslanje Crkve u akademskom i društvenom okruženju i nije privatna institucija, bez obzira na međunarodne ugovore, mi se vodimo kao privatno sveučilište. Dijelom se financiramo iz proračuna, a dijelom iz sredstava Nadbiskupije te iz vlastitih sredstava, a nijedan naš studij nema punu školarinu nego studenti plaćaju participaciju koja je u većem dijelu studijskih programa na gotovo na istoj razini javnih sveučilišta, osim medicine i izvanrednog studija sestrinstva.

Osim toga, ona je dio velike obitelji gotovo 1500 visokih katoličkih učilišta diljem svijeta. Kako je prigodom jednog susreta s predstavnicima Svjetske federacije katoličkih sveučilišta istaknuo papa Franjo, to je najveća i jedinstvena mreža visokih učilišta u svijetu koja djeluje u različitim društvenim i crkvenim okolnostima s posebnim poslanjem da odgaja umove, srca i ruke mladih ljudi, da ih obrazuje kako bi mogli jednoga dana živjeti svoje osobne snove, ali i učiti biti cjelovite osobe koje vide važnost zalaganja za opće dobro, za čovjeka od začeca do prirodne smrti i koji na temeljima katoličke intelektualne i duhovne tradicije, izvrsni u svojoj struci, mijenjaju naš svijet uvijek u evanđeoskom duhu. Kao jedino visoko katoličko učilište u Republici Hrvatskoj to je posebnost kojom naše sveučilište obogaćuje cijelo hrvatsko društvo.

3. Svjedočimo snažnom zamahu razvoja Hrvatskoga katoličkoga sveučilišta: dopusnice, novi fakulteti, obnova kampusa... U znanstveno-akademskom lancu, koja karika još nedostaje da biste zaokružili viziju

razvoja Sveučilišta na čijem ste čelu više od jednog desetljeća?

Koja karika nedostaje? Dobro pitanje. Mislim da je sveučilište uvijek do kraja nedovršeno djelo, kao i dar zagrebačke Crkve koji je svima nama povjeren da mu mudro i razborito služimo kako bi ono moglo biti dar Crkve hrvatskom društvu.

Na nastavnom i znanstvenom području cilj je uspostaviti doktorske studije iz svih područja u kojima imamo prijediplomske i diplomske studije, pokrenuti još nekoliko novih studija, svjesni da razvoj ne smije biti prebrz i nagao, po svaku cijenu. Imamo mnoštvo izvrsnih nastavnika i znanstvenika i radujem se svakom novom projektu koji nas smješta u krug znanstvene i nastavne izvrsnosti, radujemo se stručnim projektima kao i doprinosu naših centara i Crkvi i društvu.

Tu je i razvoj programā cjeloživotnog obrazovanja, specijalističkih studija i praćenje potreba društva i Crkve. Smatramo da sveučilište mora biti istraživačko te stoga stavljamo veliki naglasak na projekte u različitim područjima i svi pokazatelji govore da u tom području stalno napredujemo.

4. Prateći dinamiku razvoja i djelovanja HKS-a u hrvatskom javnom prostoru – kroz medijsko prezentiranje – stječe se dojam da je međunarodna suradnja jedna od važnih zadaća u Vašem mandatu. Je li riječ isključivo o potpisivanju ugovora o suradnji, razmjeni studenata ili se može govoriti o punoj široj perspektivi? Koji su, po Vama, najvažniji plodovi?

Istina je da ponekad odnosi stanu na potpisivanju općih ugovora i da nema daljnjeg razvoja suradnje. Ali, to nije ono što prevladava kada je u pitanju međunarodna suradnja našega sveučilišta. U našoj strategiji međunarodnoga djelovanja usredotočeni smo na tri kruga: jedan je krug vezan uz Partnerstvo katoličkih sveučilišta srednje i istočne Europe pod pokroviteljstvom i snažnom podrškom Sveučilišta Notre Dame iz Sjedinjenih Američkih Država koje vodi redovnička Kongregacija Svetoga Kri-

ža, a uključuje katolička sveučilišta iz Mađarske, Slovačke, Ukrajine, Poljske, Hrvatske i Gruzije.

Drugi krug čini Europska federacija katoličkih sveučilišta koja obuhvaća više od pedeset katoličkih učilišta iz cijele Europe te Svjetska federacija katoličkih sveučilišta koja ima više od 400 članova iz cijeloga svijeta. I prorektor za međunarodne odnose i ja, kao i mnogi drugi, aktivno smo uključeni u suradnju s ovim partnerstvima, ali i drugim sveučilištima.

Plodovi su mnogostruki: od Erasmus programa, organizacije ljetnih škola, razmjene i gostovanja nastavnika i znanstvenika, zajedničkih projekata, pa sve do stvaranja zajedničkih programa od kojih ćemo prvi na engleskom jeziku, nadam se, uskoro akreditirati. Kroz sve to učimo od drugih, gledamo primjere dobre prakse i postavljamo sve prepoznatljiviji, posebice u svijetu katoličkih sveučilišta.

5. Hrvatsko katoličko sveučilište je crkvena institucija, osnivač mu je Zagrebačka nadbiskupija. Kako vidite ulogu HKS-a u životu i djelovanju Zagrebačke nadbiskupije, ali i Crkve u Hrvatskoj? Koji su konkretni doprinosi i perspektive na vidiku?

Hrvatsko katoličko sveučilište rođeno je iz »srca Crkve«, kako je i naslove Apostolske konstitucije o katoličkim sveučilištima

sv. Ivana Pavla II., *Ex corde Ecclesiae*. Rođeno je iz srca zagrebačke Crkve koja u svom okrilju ima dugu tradiciju visokoga školstva, o čemu posebice svjedoči Katolički bogoslovni fakultet Sveučilišta u Zagrebu, ali i druge školske, odgojne i obrazovne ustanove na području naše nadbiskupije. Zagreb je glavni grad Hrvatske, kulturno, prosvjetno, znanstveno i umjetničko središte i Crkva je kroz svoju povijest sva ta područja podupirala, obogaćivala, poticala i započinjala.

Nemojmo zaboraviti da su sve do komunističkog totalitarizma mnogi svećenici i istaknuti vjernici laici bili važni čimbenici u Akademiji, na Sveučilištu, u Matici hrvatskoj i mnogim drugim institucijama i zajednicama. Na toj baštini osnovano je Hrvatsko katoličko sveučilište koje ima veliku odgovornost i bremenito poslanje, svjesno i svoje malenosti, ali i poziva.

Što to znači konkretno za našu Crkvu? Znači da ona pokazuje lice svoga poslanja usmjerenog odgoju i obrazovanju novih naraštaja mladih u duhu katoličke intelektualne baštine. To je i ono što mi dajemo Crkvi. Osim toga, u sklopu Sveučilišta djeluje Centar za promicanje dobrobiti ranjivih osoba, počeo je s radom Centar za obitelj, mnogi su naši nastavnici, djelatnici i studenti aktivni u raznim područjima života i djelovanja Crkve, od medija do raznih projekata koje ostvarujemo s drugim crkvenim

institucijama i zajednicama. Tu je mnoštvo skupova, izdanja, predavanja, raznolika stručna djelatnost, naši odlasci u župne i druge zajednice s ekspertizama koje posjećujemo.

Naravno, tu je i naš sveučilišni kapelan koji u radu s mladima na poseban način pokazuje da je u središtu našega poslanja Krist, istinsko svjetlo koje prosvjetljuje svakog čovjeka.

6. Profesore Tanjiću, kao teolog, intelektualac i kao bivši član Međunarodne teološke komisije, pratite aktualna događanja u Crkvi, osobito njezin sinodalni hod. Koja biste područja izdvojili, koja očekuju nova rješenja ili barem konkretnije suočavanje s aktualnim izazovima?

Crkva je zajednica vjernika u kojoj svi imaju isto dostojanstvo koje je darovano u sakramentu krštenju i kroz sakramente inicijacije svi smo dio Tijela Crkve, Božjega naroda, u kojem postoje različite službe, karizme i poslanja. Sinodalni hod želi upravo to naglasiti i istaknuti; odgovornost i poziv svih nas za i na poslanje Crkve u navješćaju, svjedočenju i slavljenju Evanđelja današnjem čovjeku i društvu. Izazov je zajednički hod pod vodstvom Duha Svetoga iz kojega, kako kaže papa Franjo, nitko ne treba biti isključen. Krist je Put, Istina i Život.

Kako je nedavno na susretu u Riminiju istaknuo dominikanac Adrien Candiard, za razliku od početka 20. st., kada se još uvijek smatralo mogućim razlikovati činjenice od vrijednosti, te pridržati odluke o prvima znanosti, a druge prepustiti savjesti, rasprava o tome je danas isključena iz cjelokupne rasprave. »Danas možemo sve samo ne raspravljati o bitnim stvarima ili možemo razgovarati o tome koliko god hoćemo dokle god se ne trudimo biti u pravu, možemo o tome govoriti dokle god ne smatramo bitnim biti istinitiji od onih naših susjeda. Politeizam vrijednosti u Weberovo vrijeme bio

je činjenica, a za nas je postao pitanje zakona u pluralističkim demokracijama, tako da se niti jedan sustav vrijednosti nikada ne može nametnuti.«

Koje mjesto ima kršćanin u takvom kontekstu? Papa Benedikt XVI., primijetio je Candiard, »pokušao je ponovno stvoriti univerzalno i ponovno potvrditi mogućnost zajedničkog temelja – racionalnosti – za raspravu među ljudima, staviti raspravu o bitnom u središte rasprave. To je napor koji ulaže i Susret (u Riminiju), ali s njime se moramo suočiti bez iluzija: pluralizam društva je nepremostiv s ljudske točke gledišta, i to je društvo ono koje moramo evangelizirati.« Moguće bježeći od opetovanih iskušenja »ronjenja naglavačke u veliko tržište ideja na kojemu svatko dezorijentiranom mnoštvu nudi svoju predodžbu bitnog«, podsjećajući da Evanđelje nametnuto u natjecateljskom ključu nije Evanđelje. »Vjera nije točka dolaska i stoga kraj svakog traženja. Ali to

je princip kontinuiranog traženja bez kojeg je to još jedno idoloopoklonstvo«, upozorava ovaj redovnik. »Moramo prihvatiti da vjera nije opsjednutost bitnim, već početak traženja.« To ne znači živjeti u nedoumici, »nego vjerovati da nikada nismo došli do kraja traženja i da nikada ne posjedujemo Boga i da

ćemo zauvijek biti u procesu njegovog otkrivanja«. Mislim da je upravo to najvažnije danas u našem sinodskom hodu i u tom ozračju smo pozvani promatrati i tražiti putove ostvarivanja crkvenog zajedništva i poslanja u današnjem društvu.

7. Prije nego ste postali rektorom HKS-a, predavali ste na KBF-u – gdje ste bili pročelnik Katedre fundamentalne teologije. Vjerujem da Vam je povezanost i suradnja s KBF-om i dalje na srcu. Tu ponajprije mislim na suradnju u ostvarivanju dvopredmetnog studija. Jeste li zadovoljni sa suradnjom i imate li prijedloge kako bi ona bila još kvalitetnija i plodonosnija?

Mislim da sam već u prethodnim odgovorima dijelom odgovorio i na ovo pitanje. Katolički bogoslovni fakultet Sveučilišta u Zagrebu stožerna je teološka i visokoškolska ustanova zagrebačke Crkve, ali i cijele Crkve u Hrvatskoj. Suradnja je višestruka i raznolika.

Spomenuli ste dvopredmetne studije koji su najkonkretniji znak te suradnje. Njih treba i dalje razvijati i posebno raditi na njihovoj promociji. U tom području postoji veliki prostor napretka na obje institucije. Svakako je važno da imamo zajedničke studente i to je ono što nas povezuje, Tu su i nastavnici koji predaju na oba učilišta, kao i suradnja na projektima i pisanju članaka i knjiga, kao i na doktorskim studijima. A naglasio bih i prijateljstvo. Ono je i u akademiji važno ne zbog bilo kakvog negativnog razloga, nego prvenstveno stoga što prijatelji zajedno mogu puno dobrog napraviti.

8. I do sada ste na razne načine osobno bili uključeni u izobrazbu vjeroučitelja, osobito u njihovom temeljnom studiju i u trajnoj formaciji. Ovom prigodom u ime Ureda za vjeronauk u školi i u osobno ime od srca Vam zahvaljujem. Smatrate li da HKS u suradnji s Uredom za vjeronauk u školi može ponuditi korisne

edukacije i time obogatiti cjeloživotno učenje koje je vjeroučiteljima itekako potrebno?

Mislim da može i da treba. Za sada nemamo konkretnih zajedničkih programa, ali pojedinačno su vjeroučitelji uključeni u razne aktivnosti našega sveučilišta, posebice vezano uz cjeloživotno obrazovanje. Eto nam lijepe i uzbudljive zadaće. Volio bih čuti i prijedloge vjeroučitelja.

9. Na početku smo nove školske godine. Koju biste poruku uputili vjeroučiteljima, ali i drugim nastavnicima i djelatnicima škole koji sudjeluju u odgoju i obrazovanju naše djece i mladih?

Živite i radite jedan od najljepših i najtežih, najodgovornijih poziva – učiteljski. A još k tome ste i učitelji u vjeri. To nije nimalo lako, ali siguran sam da je izvor blagoslova i za vas i za vaše učenike. Uvijek se veselim kada susretnem svoje bivše studente i studentice, vjeroučitelje, i kada vidim koliko su sazreli kao ljudi i kao vjernici. Bez vas bi Crkva bila puno siromašnija i vi ste dio njezinog bogatstva i blagoslova koji Gospodin daruje svima nama. Nemojte posustati, budite hrabri, radosni i ne gubite početno oduševljenje unatoč mnoštvu prepreka.